

ОПТИМІЗАЦІЯ ВОДОСПОЖИВАННЯ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ РОСЛИН В ОСЕРЕДКАХ ПОШИРЕННЯ ЦИСТОУТВОРЮЮЧИХ НЕМАТОД

А.Г. Бабич, к.с.-г.н., доцент, О.А. Бабич, к.б.н.,
О.П. Мізенко, студент
НУБіП України

Оптимальна структура посівних площ із врахуванням показників водоспоживання рослинами є необхідною умовою раціонального використання запасів продуктивної вологи сільськогосподарськими культурами. Згідно проведених нами досліджень, на заселених вівсяною нематодою угіддях, менше потерпали від ураження нематодами озимі культури - ячмінь, жито, тритікале, порівняно з ярими, особливо вівсом. За аналогічної вихідної чисельності зниження урожайності кормових і столових буряків від бурякової нематоде майже завжди було вищим в сортів із неглибоким розміщенням у ґрунті коренеплодів.

Підтримання оптимального водного режиму ґрунту є одним із резервів підвищення витривалості рослин до нематодозів. Затриманню і накопиченню вологи, а також зменшенню негативних наслідків посух в деякій мірі сприяла гребенева оранка впоперек схилів. До переваг даного агрозаходу слід також віднести суттєве уповільнення розселення цист з підвищених ділянок угідь за надмірних опадів. Позитивно впливало на водоутримуючу здатність, особливо легких за гранулометричним складом ґрунтів, застосування органічних добрив. Проте на багатих органікою чорноземах такої чіткої закономірності не простежувалося.

Одним із заходів збереження вологи є мульчування ґрунту. Однак, згідно наших досліджень, використання торфу, соломи та інших післязбиральних решток не мало значної переваги порівняно з розпушенням поверхневого шару ґрунту міжрядь просапних культур механічними знаряддями. Якісне та своєчасне виконання цієї операції уповільнювало випаровування вологи з глибших шарів ґрунту після рясних дощів і порівняно з іншими прийомами збереження вологи було технологічно доступнішим. Зважаючи на складність впровадження мульчування ґрунту на значних площах, вважаємо за

доцільне рекомендувати даний захід першочергово для застосування на присадибних ділянках.

Також до певної міри послабити негативний вплив цистоутворюючих нематод, а також факторів зовнішнього середовища вдавалося внесенням фосфорних і калійних мінеральних добрив в нормах, що перевищують зонально-рекомендовані на 10-25% залежно від вмісту гумусу та рівня вихідної заселеності. Отже, отримані нами результати дають змогу зробити висновок, що оптимізація органічно-мінерального живлення та водоспоживання має бути одним із резервів підвищення витривалості сільськогосподарських культур до фітопаразитичних нематод.